

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1739/16-T

Název právnické osoby vykonávající činnost školského zařízení	Dětský domov bl. Marie Antoníny Kratochvílové, Řepiště
Sídlo	Lipová 222, 739 32 Řepiště
E-mail právnické osoby	rfilatova@ddrepiste.cz
IČ	70305196
Identifikátor	610501151
Právní forma	Školská právnická osoba
Zastupující	Bc. Renáta Filatova
Zřizovatel	Biskupství ostravsko-opavské
Místo inspekční činnosti	Lipová 222, 739 32 Řepiště
Termín inspekční činnosti	22. 11. 2016 – 24. 11. 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného dětským domovem podle § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov a jeho souladu s právními předpisy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Inspekční činnost byla vykonána na podnět podle § 174 odst. 6 školského zákona.

Charakteristika

Dětský domov bl. Marie Antoníny Kratochvílové, Řepiště (dále „zařízení“, „subjekt“) vykonává činnost dětského domova (dále „DD“) od roku 2005. Zařízení se nachází v klidné lokalitě na okraji obce, kde je omezená dopravní dostupnost. Subjekt je koedukované zařízení pro děti ve věku zpravidla od 3 do 18 let, případně do ukončení přípravy na budoucí povolání, kterým byla nařízena ústavní výchova, případně nařízeno předběžné opatření, a které ze závažných důvodů nemohou být vychovávány ve vlastní rodině nebo být umístěny v jiné formě náhradní rodinné péče. Kapacita DD byla stanovena na 12 dětí (dvě rodinné skupiny) a k termínu inspekční činnosti byla využita na 100 % (1 dítě předškolního věku, 8 plnicích povinnou školní docházku, 3 vzdělávající se ve středních školách), z toho 1 zletilá nezaopatřená osoba byla v péči DD na základě smlouvy o setrvání v DD do ukončení přípravy na budoucí povolání. Děti byly rozděleny do rodinných skupin dle závažnosti svého postižení a mobility. Jedno dítě bylo na dlouhodobé dovolence. 11 dětí má speciální vzdělávací potřeby různého druhu a stupně závažnosti. Stravování dětí je zajištěno v budově subjektu. Aktuální informace o činnosti DD pro veřejnost byly zveřejněny na webových stránkách zařízení (www.ddrepiste.cz).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Stávající podoba budovy DD je rekonstruovaná a zdařile vybavená, naplňuje filosofii rodinného prostředí. Přízemí je zcela bezbariérové a do prvního poschodí je nainstalována plošina. Děti se pohybují zejména v přízemí, kterému dominuje velká víceúčelová místnost, která svým uspořádáním a vybavením děti podněcuje k danému druhu činnosti (stravování, zájmové aktivity, terapie, volná hra, relaxace). Ložnice dětí jsou jednolůžkové až třílůžkové, vybavení odpovídá potřebám a požadavkům dětí. První poschodí je určeno zejména k terapiím, ať už individuálním nebo skupinovým, které mohou být zdrojem inspirace a příkladem dobré praxe speciálně upraveným prostředím pro terapeutické cíle dětí. V podkrovních prostorách se nachází kaple školského zařízení a kancelář pro pracovníky DD. Subjektu schází zázemí pro zaměstnance (sborovna, šatna), proto pracovníci využívají společné prostory (chodba) k odkládání oděvu.

Koncepce ředitelky zařízení profiluje DD jako školské zařízení zejména pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Vychovatelé pracují v rámci odpoledních aktivit v konceptu bazální stimulace, Snoezelenu, kognitivně-behaviorální terapie, poskytují logopedickou nápravu dle doporučení klinického logopeda, který do zařízení dochází jednou měsíčně.

Ředitelka splňuje kvalifikační předpoklady pro výkon své funkce. Část svých kompetencí delegovala na vedoucí pracovníky (dva vedoucí vychovatelé). Organizační struktura subjektu neodpovídá velikosti subjektu, spíše ubírá kompetence jednotlivým vychovatelům a vykonává je sama ředitelka. Vedení zařízení neprovádí písemné záznamy ze své kontrolní a hospitační činnosti, která je nahodilá a nesystémová, čímž schází funkční evaluační nástroj pro vedení subjektu.

Ke dni inspekční činnosti zabezpečuje provoz 17 zaměstnanců, z toho 7 vychovatelů (včetně ředitelky DD) zajišťuje vzdělávání a denní péči, 2 asistenti pedagoga spolupracují s vychovateli při vzdělávání, 2 bezpečnostní pracovníci zajišťují noční směny, 5 zaměstnanců zabezpečuje pomocné domácí práce a funkci sociální zajišťuje 1 sociální pracovnice. V zařízení se nedaří dlouhodobě udržet stabilní pedagogický tým, z důvodu náročnosti práce s dětmi s kombinovanými vadami a špatné dostupnosti zařízení. Většina vychovatelů DD je zaměstnána na dobu určitou - na jeden rok, což nepříspěvá socioemočnímu vývoji dětí v DD.

Odbornou kvalifikaci splňovali všichni přítomní vychovatelé, dva nekvalifikovaní pedagogičtí pracovníci ukončí pracovní poměr k 30. listopadu 2016 a v termínu inspekční činnosti čerpali dovolenou. Vedení zařízení již má za ně náhradu.

Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků byl zaměřen zejména na oblast poskytovaných terapií v zařízení, což je plně v souladu s koncepcí DD.

Školní vzdělávací program (dále „ŠVP“) DD byl zpracován v souladu se školským zákonem a obsahoval všechny požadované náležitosti, vzdělávací nabídka zohledňovala reálné podmínky a možnosti DD. Vzhledem ke kapacitě zařízení je však příliš obsáhlý a tím nepřehledný. Obsah a cíle vzdělávání vycházející z ročního plánu výchovně vzdělávací činnosti ne vždy odpovídají deklarovaným cílům ŠVP DD. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti je vypracován společně pro obě rodinné skupiny, obsahuje pouze činnosti v jednotlivých týdnech a měsících, ostatní náležitosti zcela schází – vyhodnocení předchozího ročního plánu, organizace školního roku, hlavní úkoly, organizační členění, profilace zaměstnanců, plán provozních porad. Týdenní plány výchovně vzdělávací činnosti jsou zpracovány, ale neodpovídají ročnímu plánu, obsah se spíše jeví jako plán práce pro vychovatele ne přehled činností dětí. Je evidentní, že týdenní plány sestavuje ředitelka DD a ne vychovatelé v součinnosti s dětmi. Tyto dokumenty je žádoucí diferencovat dle specifík jednotlivých rodinných skupin, které jsou zcela rozdílné (dětí mobilní a imobilní, děti verbálně nekomunikující, těžce mentálně postižené a děti s intelektem v normě). DD pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní úkoly výchovné, vzdělávací a sociální.

Programy rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“) jsou řádně vedeny a velmi detailně zpracovány pro všechny děti. Tyto programy zpracovává ředitelka DD, vychovatelé se na jejich vypracování nepodílejí. Od roku 2013 není oboustranně realizována spolupráce DD s odbornými pracovníky spádového diagnostického ústavu Bohumín, která má být zaměřená mj. na konzultace a vyhodnocování PROD včetně posouzení dětí.

Vnitřní řád DD ředitelka vydala, ale neobsahoval všechny náležitosti s platnou legislativou. Po přijetí do DD byly děti prokazatelně seznámeny se svými právy i povinnostmi, s organizací i režimem zařízení.

Osobní dokumentace každého dítěte byla systematicky a přehledně vedena sociální pracovníci. Se zletilými nezaopatřenými dětmi jsou uzavírány smlouvy na prodloužený pobyt do ukončení přípravy na budoucí povolání, aktuálně má smlouvu jedna osoba.

Součástí koncepce DD je cílená práce s osobami odpovědnými za výchovu dětí. Spolupráce vychází ze zájmu a z možností zákonných zástupců. Aktuálně mají zájem dvě až tři rodiny, které se účastní víkendových pobytů v DD.

Zařízení vytváří podmínky pro reálné fyzické bezpečí dětí a zdravý životní styl dětí a podporuje zdravé a příjemné prostředí. Děti jsou prokazatelně seznamovány s riziky a poučovány o bezpečnosti a ochraně zdraví včetně požární prevence při příchodu do zařízení a následně na začátku a několikrát v průběhu školního roku, stejně tak i před akcemi, které se uskutečňují mimo zařízení. V roce 2016 došlo ke zvýšení počtu úrazů dětí vzhledem k minulému období, což bylo způsobeno nárůstem počtu dětí v zařízení, zejména dětí s projevy ADHD.

Stravování je dětem poskytováno v multifunkční místnosti, ve které je umístěna kuchyň. V pracovní dny vaří jídlo kuchařka, o víkendu vaří zaměstnanci zařízení za pomoci dětí, kterým to umožňuje zdravotní stav jako v rodině v rámci přípravy na samostatný život. Po dobu pobytu dětí ve škole je dětem poskytováno stravování ve škole, kterou navštěvují. V rámci plného přímého zaopatření byla všem dětem poskytována hlavní a doplňková jídla v rámci celodenního stravování včetně druhé večeře. Nad rámec byla

poskytována druhá večeře i dětem mladším patnácti let. Jídelníčky byly pestré, denně bylo zařazováno ovoce a zelenina. Pitný režim byl zajištěn po celou dobu pobytu dětí v zařízení. Dietní stravování zařízení dětem nezajišťovalo, neboť jejich zdravotní stav nevyžadoval stravování s omezením.

Hlavním zdrojem financování byly prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na provoz a rozvojové programy (na mzdy zaměstnanců a asistenty pedagoga). Zařízení aktivně získává další zdroje financování pro zlepšení podmínek výchovy a vzdělávání formou finančních darů od zřizovatele, fyzických a právnických osob, obce Řepiště a města Vítkov a také věcných darů od právnických osob. Finanční zdroje, které mělo zařízení ve sledovaném období k dispozici, byly dostatečné k zabezpečení školního vzdělávacího programu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Naplňování vzdělávacích cílů a výstupů stanovených v ŠVP DD bylo v průběhu inspekční činnosti sledováno a hodnoceno v obou rodinných skupinách a napříč realizovanými činnostmi, ve kterých dominovaly zejména příprava na vyučování, odpočinkové a zájmové aktivity dětí, režimové, terapeutické a reedukační činnosti. Vzdělávací činnosti probíhaly v návaznosti na týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti. Byly vedeny zejména tradičními formami a metodami práce, pozitivem bylo příznivé pracovní klima a motivační způsob hodnocení, které dětem poskytovalo zpětnou vazbu. Realizované organizační formy i aplikované metody byly vhodně zvoleny přiměřeně k věku dětí, tak i ke speciálním vzdělávacím potřebám dětí. V přípravě na vyučování byla zejména mladším dětem věnována individuální péče, děti byly vedeny ke vzájemné pomoci a toleranci. Výchovně vzdělávací činnost byla primárně zaměřena na poskytování takové míry autonomie rodinných skupin, aby se jejich každodenní život co nejvíce přibližoval životu běžné domácnosti. Děti dle svých možností se podílely na estetizaci pokojů a interiérů a kolem sebe si udržovaly pořádek. Zavedené a dětmi dodržované správné pracovní návyky, společně s aktivitami cílenými na kultivaci vztahů mezi dětmi, vytvářely vhodný předpoklad pro rozvoj pracovních a sociálních kompetencí. Podporovány byly i další kompetence, zejména kompetence komunikativní a kompetence k učení. Materiální podpora činností byla na požadované úrovni. Děti byly vhodně vedeny k aktivnímu řešení problémů, k odpovědnosti za výsledek své práce, k dokončení zadaného úkolu, k bezpečnému a šetrnému zacházení s vybavením zařízení, k praktickému dodržování pořádku. Zadané úkoly plnily děti se zájmem, průběžně byly vedeny ke spolupráci. Žádoucí je přizpůsobit obsahovou náplň týdenních plánů individuálním schopnostem a možnostem dětí. Individuální i skupinové terapie jsou pro děti prospěšné, rozvíjejí jejich vnímání, soustředěnost, motoriku, sebeobsluhu.

Vychovatelé vedli děti k samostatnosti, oceňovali jejich zájem a snahu. Respektovali osobní psychomotorické tempo dětí, zohledňovali jejich odlišné potřeby a schopnosti, přihlíželi k jejich aktuálnímu naladění a stavu, vytvářeli dětem prostor k seberealizaci. Rozvíjeli mezilidské vztahy, posilovali soudržnost všech dětí a budovali pocit sounáležitosti mezi dětmi. Primárně převažovaly dovednostně-praktické metody, při kooperativních činnostech děti prokázaly schopnost spolupráce a vzájemné komunikace. Cíleně byl propojen rozvoj smyslového vnímání s verbální komunikací dětí. Činnosti probíhaly v přátelském a bezpečném sociálním prostředí, které dětem umožňovalo uspokojování jejich sociálních i emočních potřeb. Komunikace mezi pedagogickými pracovníky a dětmi byla přirozená, spontánní, založená na vzájemném respektu, nespolutracující chování dětí nebylo v průběhu inspekční činnosti zaznamenáno. Vychovatelé věnovali soustavnou pozornost psychohygienickým podmínkám, správné životosprávě

i sebeobsluže, čímž naplňovali zásady zdravého životního stylu. Z inspekčních hospitací jednoznačně vyplynulo, že se vzdělávání uskutečňovalo v podnětném a bezpečném prostředí.

Vzdělávání dětí se uskutečňovalo ve shodě s deklarovanými cíli sociálního učení s důrazem na úspěšné dokončení základního vzdělání, přechod do středního vzdělávání a samostatnost po odchodu ze zařízení.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Realizovaný hodnoticí systém byl ve sledovaném období primárně založen na individuálním přístupu ke každému dítěti, uplatňováno bylo zejména neformální verbální hodnocení dětí v průběhu každého dne. Pozitivně je hodnocen zejména důraz na samostatnost dětí, vzájemnou pomoc a prohlubování sourozeneckých vztahů, vedení mladších dětí staršími, dále na jednotlivé složky výchovy. Hodnocení naplňování programů rozvoje osobnosti dítěte bylo pravidelně prováděno formou písemného hodnocení dětí vychovateli. Vychovatelé systematicky sledovali aktuální dosaženou úroveň individuálních výsledků v osobnostním rozvoji dětí, jejich pokroky zejména v sebeobslužných činnostech, v udržování pořádku v osobních věcech, i v prostorách rodinných skupin.

V průběhu inspekční činnosti byly osloveny přítomné děti, navštěvující 2. stupeň základní školy nebo střední školu. V rozhovorech se školními inspektory uvedly, že byly seznámeny se svými právy a povinnostmi, v DD se nesetkaly např. s fyzickým trestáním ze strany dětí nebo vychovatelů. Porušování práv dětí nebylo v průběhu inspekční činnosti zjištěno. Děti uvedly, že jsou v zařízení spokojené a svůj pobyt v DD včetně činností organizovaných zařízením hodnotily pozitivně.

Útěky dětí ze zařízení se zde nevyskytují. Opatření ve výchově se v zařízení nerealizují. Děti jsou hodnoceny pouze slovně nebo odměněny sladkostí. Z výpovědi dětí vyplynulo, že je jako trest užíván např. zákaz sledování televize. Je proto žádoucí, i na základě nutných změn ve vnitřním řádu DD, zavést řádný systém hodnocení a jeho písemné zaznamenávání, z důvodu zneužití trestů.

Průběžné výsledky vzdělávání ve školách, které děti navštěvují, jsou vychovateli sledovány při každé přípravě na vyučování. Vychovatelé se pravidelně informují ve školách o prospěchu a chování dětí.

Děti po ukončení pobytu v DD odcházejí většinou do původní rodiny. Na odchod ze zařízení jsou děti postupně připravovány. O průběhu a výsledcích vzdělávání byly osoby odpovědné za výchovu dětí seznamovány zejména prostřednictvím písemných, telefonických a osobních kontaktů.

Zařízení vykonává společné aktivity s okolními rodinami (oslavy narozenin, návštěvy), jezdí s dětmi na lyžařský výcvik nebo výlety do okolí.

DD spolupracuje s Ostravskou univerzitou, která umožňuje vykonat v DD odbornou praxi. Nepodařilo se zatím navázat spolupráci s vnějšími partnery, kteří by obohatili činnost dětského domova podobného zaměření nebo obdobnou velikostí. Dále je vhodná externí supervize zaměřená na pravidelné hodnocení poskytovaných služeb zařízení.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Od roku 2015 došlo k výraznému nárůstu počtu dětí, který byl podpořen změnou koncepce DD, a to na péči o děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Silné stránky

- Vedení odborných terapií pro děti s kombinovaným postižením a projevy ADHD, které pozitivně ovlivňují jejich psychosomatický vývoj.

Slabé stránky

- Podmínky vzdělávání ovlivňují časté personální změny, které mají negativní vliv na vytváření (upevňování) vazeb mezi vychovateli a dětmi.
- Plánování výchovně vzdělávacích činností není adekvátní složení rodinných skupin.
- Absence písemných záznamů z kontrolní a hospitační činnosti, které by poskytovaly zpětnou vazbu vzhledem k evaluační činnosti zařízení a výchovně vzdělávací práce s dětmi.

Příklady inspirativní praxe

- Vedení odborných terapií pro děti s kombinovaným postižením a projevy ADHD.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zvážit vhodnou motivaci a zajištění pracovního zázemí pro stabilizaci pedagogického týmu.
- Vyhотовit plán vedení začínajících vychovatelů a plán kontrolní a hospitační činnosti, které zajistí funkční evaluační činnost zařízení.
- Stanovit jasné kompetence pedagogickým zaměstnancům.
- Diferencovat týdenní plány výchovně vzdělávací činnosti dle specifíků jednotlivých rodinných skupin.
- Zvážit spolupráci s jinými subjekty s cílem obohacení činnosti dětského domova, včetně supervize poskytovaných služeb.
- Pravidelně provádět analýzu úrazovosti a přijímat účinná opatření.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina ze dne 1. 12. 2000, čj. 838/00/SBi
2. Jmenovací dekret ředitelky Dětského domova bl. Marie Antoníny Kratochvílové, Řepiště, s účinností od 2. 4. 2011
3. Školní vzdělávací program DD s účinností od 18. 1. 2016
4. Zápisy z pedagogických porad vychovatelů konaných ve školním roce 2016/2017 k termínu inspekční činnosti
5. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti 2016/2017
6. Seznam zaměstnanců platný k termínu inspekční činnosti
7. Personální dokumentace zaměstnanců DD – aktuální stav k termínu inspekční činnosti (doklady o vzdělání, psychologická vyšetření, výpisy z evidence Rejstříku trestů, absolvování DVPP)
8. Plán DVPP na školní rok 2016/2017
9. Vnitřní řád DD s účinností od 1. 9. 2015 včetně seznámení všech zaměstnanců
10. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti vedené od září 2016 k termínu inspekční činnosti
11. Kniha denní evidence 1. a 2. rodinné skupiny vedená od ledna 2016 k termínu inspekční činnosti
12. Evidenční rozdělení dětí do rodinných skupin platné k termínu inspekční činnosti
13. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k termínu inspekční činnosti
14. Programy rozvoje osobnosti dětí za školní rok 2016/2017 k termínu inspekční činnosti
15. Smlouva o setrvání zletilé osoby po ukončení výkonu ústavní výchovy do ukončení přípravy na povolání v péči školského zařízení (1x)
16. Minimální preventivní program pro školní rok 2016/2017
17. Kniha úředních návštěv vedená od roku 2015 k termínu inspekční činnosti
18. Kniha návštěv rodičů vedená od roku 2005 k termínu inspekční činnosti
19. Vyjádření ředitelky školského zařízení ze dne 24. 11. 2016
20. Finanční vypořádání dotací poskytnutých příjemcům přímo ze státního rozpočtu nebo státních finančních aktiv – část A ze dne 3. 2. 2016
21. Účet zisků a ztrát za období: 1. 1. 2015 – 31. 12. 2015
22. Rozhodnutí MŠMT čj. MSMT-2443-66/2016 o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu České republiky na rok 2016 na program: „Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením a pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním na období leden – srpen 2016“
23. Rozhodnutí MŠMT čj. MSMT-21540-56/2016 o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu České republiky na rok 2016 na program: „Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením a pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním na období září – prosinec 2016“
24. Jídelníčky za říjen a listopad 2016

25. Dokumentace školského zařízení k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí k termínu inspekční činnosti
26. Kniha úrazů zavedená dne 1. 1. 2016

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu / na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka	<i>Mgr. Iveta Galušková v. r.</i>
Mgr. Kazimierz Worek, školní inspektor	<i>Mgr. Kazimierz Worek v. r.</i>
Ing. Mgr. Ivana Teichmannová, školní inspektorka	<i>Ing. Mgr. Ivana Teichmannová v. r.</i>
Ing. Lada Bednářová, kontrolní pracovnice	<i>Ing. Lada Bednářová v. r.</i>
Mgr. Bc. Šárka Dušková, odborník na sociální vztahy	<i>Mgr. Bc. Šárka Dušková v. r.</i>
Mgr. Jaroslav Dvořák, etoped	<i>Mgr. Jaroslav Dvořák v. r.</i>

V Ostravě 14. prosince 2016

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Bc. Renáta Filatova, ředitelka školského zařízení	<i>Bc. Renáta Filatova, v. r.</i>
---	-----------------------------------

V Ostravě 16. prosince 2016